

Katarzyna Karbowski

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

AKTYWNOŚĆ TURYSTYCZNA MIESZKAŃCÓW POLSKI

TOURIST ACTIVITY OF POLISH RESIDENTS

Słowa kluczowe: wieś, aktywność turystyczna, turysta, wyjazd, podróż

Key words: village, tourist activity, tourist, departure, journey

JEL codes: Z32

Abstrakt. Celem badań było przedstawienie zagadnienia aktywności turystycznej Polaków. Z dostępnych badań wynika, że udział mieszkańców wsi w wyjazdach turystycznych jest mniejszy niż w przypadku mieszkańców miast. Wykorzystano dane wtórne oraz wyniki badań własnych prowadzonych wśród mieszkańców wsi. Stwierdzono, że liczba wyjazdów turystycznych z roku na rok zwiększa się, mieszkańcy wsi wyjeżdżają najczęściej latem. Jednym z głównych celów podróży były odwiedziny krewnych i znajomych oraz cel turystyczno-wypoczynkowy. Turyści zamieszkujący wsie najczęściej sami organizowali podróż we własnym zakresie.

Wstęp

W literaturze naukowej z zakresu turystyki dokładnie opisane są uwarunkowania wyjazdów turystycznych mieszkańców miast. Znane są cele i kierunki tych podróży. Mieszkańcy miast funkcjonujący na co dzień w niezbyt korzystnych dla zdrowia warunkach – w hałasie i zanieczyszczeniach – chętnie wyjeżdżają z takich miast. Mieszkańcy wsi w przeciwieństwie do tych z miast, mieszkają na ogół w bardzo sprzyjających warunkach środowiskowych, ale także odczuwają potrzebę wyjazdów, zmiany miejsca pobytu, oderwania się od codziennych zadań i obowiązków. Zatem podróże mieszkańców wsi powinny stać się przedmiotem szczegółowych badań i analiz. Bardzo rzadko aktywność turystyczna mieszkańców wsi jest przedmiotem badań [Górka 2010, Łaciak 2013a]. Ze wszystkich istniejących opracowań wynika, że aktywność turystyczna mieszkańców miast jest większa niż mieszkańców wsi.

Materiał i metodyka badań

Celem opracowania jest zaprezentowanie stanu aktywności turystycznej Polaków ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców wsi. Przyjęte w badaniach problemy badawcze zostały sformułowane w formie następujących pytań:

- jaki jest poziom aktywności mieszkańców wsi,
- jakie są cele, terminy wyjazdów, czy są one organizowane samodzielnie, czy przez biuro podróży,
- jakie są przyczyny nieuczestniczenia w wyjazdach turystycznych.

Dla pełnego przedstawienia zagadnienia przeprowadzono analizę danych wtórnych pochodzących z Instytutu Turystyki oraz baz statystycznych GUS. Dla uzupełnienia wniosków zaprezentowano również wyniki badań własnych prowadzonych wśród mieszkańców wsi prowadzących gospodarstwa agroturystyczne (100 gospodarstw) w województwie warmińsko-mazurskim. Badania przeprowadzono w latach 2007-2010 i są one kontynuowane w 2016 roku.

Uwarunkowania aktywności turystycznej mieszkańców wsi

Głównym obszarem generującym ruch turystyczny są duże miasta. Mieszkańcy dużych aglomeracji, żyjący w zanieczyszczonym środowisku i zgiełku chętnie wyjeżdżają wypocząć. Kierunki tych wyjazdów oraz cele i motywy są opisane w literaturze. Powstają natomiast

pytania, czy ludzie mieszkający na wsi mają potrzebę zmiany miejsca pobytu, oderwania się od codzienności, czy to, że funkcjonują w bardziej korzystnych warunkach otoczenia zniechęca ich do podróżowania. Odpowiedź na te pytania stanowi pewną trudność, bowiem w literaturze nie ma opracowań z tego zakresu. Niekiedy tylko można znaleźć wzmianki przy okazji prezentowania innych, bardziej ogólnych zagadnień (Instytut Turystyki, GUS), m.in. prace dotyczące wielkopolskich wsi prezentowała Jowita Górka [2007, 2008, 2010].

Na stopień aktywności turystycznej mieszkańców wsi wpływa wiele czynników. Biorąc pod uwagę różnorodność czynników można podzielić je na następujące grupy:

- czynniki ekonomiczne: dochodowe, cenowe;
- czynniki społeczno-psychologiczne: demograficzne, kulturalne, motywacyjne;
- techniczno-organizacyjne: transport, baza noclegowa, organizatorzy podróży.

Wśród wymienionych czynników ekonomicznych jednym z ważnych uwarunkowań aktywności turystycznej jest poziom dochodów. W 2013 roku przeciętny miesięczny poziom dochodu rozporządzalnego na osobę wynosił na wsi 1060 zł, a w mieście 1453 zł. Wraz z niskimi dochodami wiążą się niskie wydatki, które kształtowały się na poziomie 873 zł na wsi i 1183 zł w mieście [GUS 2014].

W grupie czynników społeczno-psychologicznych można wymienić cechy demograficzne, np. wiek, płeć. Dużo więcej osób podróżuje w młodym wieku, tj. do 30. roku życia oraz kobiet, które w przeciwieństwie do mężczyzn są zainteresowane różnego rodzaju wyjazdami: turystyka zdrowotna, religijna, edukacyjna. Takie wyniki w badaniach otrzymała J. Górka [2010] oraz Jerzy Łaciak [2013]. Warto zwrócić uwagę na jeden czynnik, a mianowicie motywujący – samą chęć odbycia podróży, zwiedzania, poznawania ludzi, kultur czy chęć wypoczynku. W tym przypadku bardzo dobrze jest posiadać również umiejętności organizacyjne, które ułatwią realizację planu wyjazdu.

Ważną kwestią spośród grupy czynników techniczno-organizacyjnych jest wyposażenie gospodarstwa domowego w komputer. W 2013 roku w mieście komputer z dostępem do internetu miało 71,8% osób, a na wsi 62,7%, natomiast jeśli chodzi o dostęp szerokopasmowy – w mieście 58,3% osób, a na wsi 49,5%. Posiadanie komputera ma ogromne znaczenie w rozwoju aktywności turystycznej, ponieważ daje możliwość zapoznania się z różnorodnymi ofertami turystycznymi – wielu turystów dokonuje zakupu w sieci. Bardzo ważnym dla aktywności turystycznej okazuje się zaopatrzenie w środek transportu. Jak wynika z prowadzonych badań samochód osobowy posiadało 56,5% mieszkańców miast i aż 70,9% mieszkańców wsi. Może być to uwarunkowane tym, iż na wsi nie ma komunikacji publicznej oraz są znacznie większe odległości do pokonania, w związku z czym samochód staje się niezbędny [GUS 2014].

Aktywność turystyczną na wsi ograniczają różne bariery [Stasiak 2011]:

- organizacyjne (upadek organizacji społecznych, turystycznych, brak fachowej kadry turystycznej, utrudniony dostęp do touroperatorów);
- informacyjne (brak wiedzy o dostępnej ofercie);
- społeczne (nieaktywny styl życia, brak tradycji wyjazdów, preferowany model biernego wypoczynku);
- techniczno-infrastrukturalne (zły stan bazy turystycznej w regionie, brak odpowiedniego sprzętu [Górka 2010]).

Aktywność turystyczna z uwzględnieniem mieszkańców wsi

Wykorzystano dane liczbowe pochodzące z badań, które na zlecenie Departamentu Turystyki Ministerstwa Sportu i Turystyki przeprowadził Instytut Turystyki. Badania te zrealizowano na reprezentatywnej próbie mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat liczącej 1000 osób. Była to próba losowo-kwotowa. Badania ankietowe dotyczyły uczestnictwa Polaków w podróżach (wyjazdach) turystycznych, tzn. obejmujących co najmniej jeden nocleg poza miejscem zamieszkania, zarówno w celach wypoczynkowych, rekreacyjnych i poznawczych, jak zawodowych (delegacja, załatwienie interesów), religijnych, rodzinnych i leczniczych (pobyt w sanatorium). Za wyjazd krajowy uznano zatem każde dobrowolne opuszczenie miejscowości stałego zamieszkania, któremu towarzyszył co najmniej jeden nocleg poza miejscowością, a przy wyjazdach zagranicznych co

Tabela 1. Uczestnictwo Polaków w wyjazdach turystycznych w latach 2010-2012

Table 1. The participation of Poles in tourist trips in years 2010-2012

Rodzaje wyjazdów/ <i>Types of trips</i>	Liczba turystów/ <i>Number of tourist</i> [mln]			Wskaźnik zmiany (1 = 2010 r.)/ <i>The rate of change (1 = 2010 year)</i>	
	2010	2011	2012	2011/2010	2012/2010
Krajowe długookresowe/ <i>National long-term</i>	8,5	7,7	9,5	0,90	1,11
Krajowe krótkookresowe/ <i>National short-term</i>	7,2	6,7	9,9	0,93	1,37
Krajowe ogółem/ <i>The national total</i>	12,5	11,9	13,9	0,95	1,11
Zagraniczne długookresowe/ <i>Foreign long-term</i>	4,0	3,4	4,3	0,85	1,07
Zagraniczne krótkookresowe/ <i>Foreign short-term</i>	0,8	0,8	1,3	1	1,62
Zagraniczne ogółem/ <i>Foreign total</i>	4,6	4,1	5,2	0,89	1,13
Krajowe i zagraniczne ogółem/ <i>National and foreign total</i>	14,7	13,9	16,8	0,94	1,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Łaciak 2013b]

Source: own study based on [Łaciak 2013b]

najmniej jeden nocleg w innym kraju [Łaciak 2013b]. W tabeli 1 zaprezentowano dane dotyczące uczestnictwa Polaków w wyjazdach turystycznych.

Jak wynika z danych zaprezentowanych w tabeli 1 w 2012 roku poziom uczestnictwa w wyjazdach krajowych i zagranicznych był wyższy niż w 2010 roku i wynosił 1,11 dla wyjazdów długookresowych i 1,37 dla wyjazdów krajowych krótkookresowych. Polacy chętniej uczestniczyli w wyjazdach krajowych niż zagranicznych. W przypadku wyjazdów zagranicznych również obserwowano zwiększenie liczby wyjazdów, zarówno w przypadku podróży krótkookresowych, jak i długookresowych.

W latach 2007-2011 podróże krajowe długookresowe i krótkookresowe mieszkańców wsi kształtowały się na tym samym poziomie i stanowiły około 20% wszystkich wyjazdów (rys. 1). Kolejny rok 2012 wskazuje wzrost do 25-28%. Znacznie mniejsze było zainteresowanie podróżami zagranicznymi. Przyczyn takiego stanu może być wiele, a wśród nich można wskazać: brak pomysłu co do planu podróży, brak środków, niechęć do pozostawienia gospodarstwa rolnego, obawa przed tego rodzaju wyjazdem.

W tabeli 2 przedstawiono strukturę wyjazdów turystycznych krótkookresowych i długookresowych mieszkańców wsi. Zestawiono cele podróży, sposoby organizacji wyjazdów oraz ich terminy.

Z danych zaprezentowanych w tabeli 2 wynika, że w przypadku wyjazdów krótkookresowych głównym celem dla mieszkańców wsi były odwiedziny u krewnych i znajomych (70,7%). Drugą pozycję zajmował cel turystyczno-wypoczynkowy (34,1%). W przypadku podróży długookresowych było odwrotnie: najważniejszym celem był turystyczno-wypoczynkowy (66%), następnie odwiedziny u krewnych i znajomych (32,1%). Podróże długookresowe wymagają sporządzenia planu, przemyślenia wyjazdu. Analizując organizację wyjazdów można stwierdzić, że uzyskane wyniki charakteryzujące mieszkańców wsi nie odbiegają od uzyskanych ogółem w kraju. Zdecy-

Rysunek 1. Struktura uczestnictwa Polaków w podróżach w latach 2007-2012

Figure 1. The structure of citizen participation in the trips in years 2007-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie Łaciak [2013a]

Source: own study based on Łaciak [2013a]

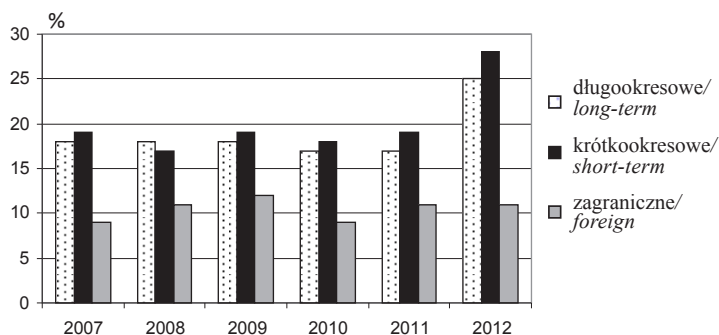

Tabela 2. Struktura podróży krótkookresowych i długookresowych mieszkańców wsi w roku 2012
 Table 2. Structure long-term and short-term trip villagers in year 2012

Wyszczególnienie/Specification	Struktura podróży/Structure of trip [%]			
	krótkookresowe/ short-term travel		długookresowe/ long-term travel	
	ogółem/total	wieś/village	ogółem/total	wieś/village
Według celu podróży/By destination				
Turystyczno-wypoczynkowy/Touristic area	37,1	34,1	62,6	66
Odwiedziny u krewnych, znajomych/ Visiting relatives and friends	59,5	70,7	30,1	32,1
Służbowy/Business	6,9	4,9	7,4	5,7
Religijny/Religiens	2,6	2,4	1,2	0,0
Zdrowotny/Health	0,0	0,0	8,6	9,4
Inny, np. szkoleniowy, sportowy/ Rother such Training Rother sports	6,3	0,0	1,8	0,0
Według sposobu organizacji wyjazdu/Accounting to the organizations of departure				
Biuro podróży/Ravel agency	1,7	2,4	4,9	5,7
Zakład pracy, szkoła, organizacja społeczna/ Workplace school social organization	12,1	12,2	14,7	18,9
Samodzielnie/Independently	88,8	87,8	85,9	81,1
Według terminów wyjazdów/By date of departure				
Zima/Winter	24,8	26,8	17,8	18,9
Wiosna/Spring	33,6	26,8	12,3	9,4
Lato/Summer	63,8	65,9	81,6	81,1
Jesień/Autumn	44,0	34,1	24,5	13,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Łaciak 2013a]

Source: own study based on [Łaciak 2013a]

dowanie przeważają wyjazdy organizowane samodzielnie – prawie 90%. Kolejną kategorią jest wyjazd zorganizowany przez zakład pracy, szkołę lub organizację społeczną. Tylko w przypadku wyjazdów długookresowych uzyskany wynik jest wyższy od wyniku ogólnego o 4,2% p.p. Kolejny analizowany czynnik to terminy wyjazdów. Uzyskane wyniki były zbliżone do wyników ogółem i wskazują, że najczęściej mieszkańcy wsi – tak jak i mieszkańcy miast – wyjeżdżali w lecie. Mniejsze zainteresowanie wyjazdami było jesienią i wiosną. Lato sprzyja wszelkiego rodzaju podróżom bez względu na ich charakter.

W tabeli 3 przedstawiono uczestnictwo mieszkańców miast i wsi w wyjazdach zagranicznych. W przypadku mieszkańców wsi nie wyjeżdżało ich wielu, bo od 9 do 11%. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być wiele. Głównie kierunki wyjazdów to Niemcy, Włochy, Czechy, Wlk. Brytania, Egipt [Luberda 2014]. Główne przyczyny wyjazdów to praca, sprawy rodzinne i edukacja. Migracje zagraniczne przyczyniają się do zwiększenia aktywności turystycznej, ponieważ dają możliwość odwiedzin, a tym samym zagranicznego wyjazdu [GUS 2013].

W tabeli 4 przedstawiono dane statystyczne odnoszące się do charakterystyki wyjazdów mieszkańców wsi w 2014 roku. Z danych tych wynika, że wyjeżdżających mieszkańców miast było więcej, bo 58,2% w stosunku do mieszkańców wsi. W przypadku mieszkańców wsi były to najczęściej osoby w wieku 25-44 oraz 45-64 lata, z wykształceniem średnim i policealnym oraz zasadniczym zawodowym, pracujące. Podobne wyniki uzyskała Agata Balińska [2014] w województwach mazowieckim, łódzkim i warmińsko-mazurskim.

Tabela 3. Uczestnictwo Polaków w wyjazdach zagranicznych w latach 2007-2012 według miejscowości zamieszkania

Table 3. The participation of Poles in foreign trips by place of residence in 2007-2012 year

Miejscowość zamieszkania/ Place of residence	Uczestnictwo Polaków w wyjazdach zagranicznych/ The participation of Poles in foreign trips [%]						wskaznik zmiany/ the rate of change 2007 = 1				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2008/ 2007	2009/ 2007	2010/ 2007	2011/ 2007	2012/ 2007
	Wieś/Village	9	11	12	9	11	11	1,2	1,3	1	1,2
Miasto [tys. mieszkańców]/ Town thous. people:											
≤ 20	15	17	13	17	8	15	1,13	0,86	1,13	0,53	1
21-100	16	21	17	15	6	15	1,31	1,06	0,93	0,37	0,93
101-500	24	21	23	15	34	28	0,87	0,95	0,62	1,41	1,16
> 500	21	27	26	24	26	18	1,28	1,23	1,14	1,23	0,85
Ogółem/Total	15	17	16	14	13	16	1,13	1,06	0,93	0,86	1,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Łaciak 2013b]

Source: own study based on [Łaciak 2013b]

Tabela 4. Mieszkańcy Polski uczestniczący w podróżach turystycznych w 2014 roku

Table 4. Polish people participating in tourist trips in 2014 year

Wyszczególnienie/ Specification	Liczba mieszkańców uczestniczących w podróżach [tys.]/Number of people participating in trips [thous.]				
	ogółem/ total	mężczyźni/ man	kobiety/ woman	miasto/ town	wieś/ village
Ogółem/Total	17200,0	8215,8	8984,2	10004,7	7195,3
Według wieku [lata]/By age [years]					
15-19	1420,0	674,7	745,3	689,1	730,9
20-24	1680,7	853,3	827,4	919,4	761,3
25-44	6586,8	3337,9	3249,0	3838,0	2748,8
45-64	5390,0	2469,0	2921,0	3156,5	2233,5
≥ 65	2122,5	880,9	1241,5	1401,6	720,9
Według poziomu wykształcenia/By level of education					
Wyższe/Higher	4186,0	1688,5	2497,5	2964,2	1221,8
Średnie i policealne/Secondary and post-secondary	6656,6	3071,4	3585,2	4043,2	2613,4
Zasadnicze zawodowe/Vocation	3935,4	2362,2	1573,2	1878,1	2057,3
Gimnazjalne/Lower secondary	1007,7	516,1	491,5	467,0	540,6
Podstawowe i bez wykształcenia/Basic and without education	1414,3	577,5	836,8	652,1	762,2
Według statusu na rynku pracy/By accounting to labor market status					
Pracujący/Working	9674,8	5285,9	4389,0	5776,6	3898,3
Bezrobotny/Unemployed	1253,6	481,1	772,5	536,8	689,8
Student lub uczeń/Student or pupil	2089,3	977,5	1111,7	1135,1	954,1
Pozostali nie stanowiący siły roboczej/Rother than as a labor place	4182,3	1471,3	2711,0	2529,1	1653,2

Źródło/Source: [GUS 2015]

Turystyka mieszkańców wsi – właściciele gospodarstw agroturystycznych

Zaprezentowano wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców wsi, którzy prowadzili własne gospodarstwa agroturystyczne. Badaniu podano 100 właścicieli w latach 2007-2010 na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Badania kontynuowano w 2016 roku. Dobór próby był celowy, uwarunkowany prowadzeniem działalności agroturystycznej na bazie funkcjonującego gospodarstwa rolniczego. Badane osoby zapytano, czy wyjeżdżają w celach turystycznych bądź innych. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że spośród 100 właścicieli gospodarstw agroturystycznych 29% nie wyjeżdżało w ogóle, 42% wyjeżdżało w kraju na 1 nocleg, 21% wyjeżdżało na 2-4 dni, a tylko 8% na dłuższe wyjazdy. Uzyskane wyniki wskazują, że dominowały wyjazdy krajowe. Prawie połowa badanych korzystała tylko z jednego noclegu. Mogło to być związane z odwiedzinami u krewnych i znajomych. Prawie 25% badanych uczestniczyła w dłuższych wyjazdach, np. weekendowych, które też mogły wiązać się z odwiedzinami u krewnych lub znajomych, ale mogły także stanowić wyjazd turystyczno-wypoczynkowy. Wśród badanych osób 29% nie wyjeżdżało w ogóle. Wskazywali oni określoną przyczynę tej sytuacji. Największą grupę stanowili ci, którzy nie mogli wyjechać, ponieważ uniemożliwił to nadmiar pracy związany z przyjmowaniem gości w gospodarstwie agroturystycznym (7%), a także z powodu konieczności poniesienia konkretnych wydatków na prowadzoną działalność agroturystyczną (7%). Te przyczyny wskazują, że badani jako priorytet potraktowali prowadzoną działalność agroturystyczną. Kolejna dość liczna grupa to wskazanie, że główną przyczyną był brak pomysłu co do wyjazdu i jego organizacji (5%). Wśród badanych była też grupa osób, które wskazały, że boją się podróżować (3%). Była też grupa osób (4%), które nie odczuwały potrzeby wyjazdu. Przyczyną mógł być fakt, że województwo warmińsko-mazurskie to jedno z najpiękniejszych miejsc w Polsce. Przebywanie wśród tak wielu atrakcji może w pełni zaspokoić potrzeby turystyczne. Spośród badanych osób 2% nie wyjeżdżało, ponieważ prowadzenie gospodarstwa rolniczego uniemożliwiło wyjazd, a 1 osoba nie wyjeżdżała ponieważ nie miała samochodu, a przemieszczanie się środkami komunikacji masowej uważała za zbyt uciążliwe. Rozkład uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że zagadnienie aktywności turystycznej mieszkańców wsi ma wiele uwarunkowań, ale też wiele ograniczeń. Mogą one stanowić implikację do dalszych badań.

Podsumowanie i wnioski

Przemiany zachodzące w ostatnich latach na polskiej wsi pozwalają sądzić, że aktywność turystyczna mieszkańców wsi z roku na rok będzie obejmować coraz większą liczbę osób. Poza wszelkimi czynnikami natury ogólnej (dochody, specyfika spędzania czasu wolnego, uwarunkowania kulturowe), które ograniczają aktywność mieszkańców wsi, na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że:

- z roku na rok wzrasta aktywność turystyczna mieszkańców wsi;
- mieszkańcy wsi wyjeżdżają głównie w odwiedziny do krewnych i znajomych oraz w celach turystyczno-wypoczynkowych, najczęściej w lecie, sami organizują sobie podróże;
- wśród różnych rodzajów wyjazdów dominują podróże krajowe, choć liczba wyjeżdżających za granicę również wzrasta z roku na rok;
- posiadanie gospodarstwa rolnego w pewien sposób ogranicza aktywność turystyczną ze względu na ciągłość i specyfikę wykonywanych prac;
- prowadzenie gospodarstwa i dodatkowej działalności (agroturystyka) jest absorbujące i powoduje, że turystyka schodzi na dalszy plan (można wykorzystać benchmarking jako element zachęty do podróżowania i odwiedzania innych gospodarstw agroturystycznych w celu obserwacji i uczenia się jak to robią inni).

Literatura

- Balińska Agata. 2014. „Aktywność turystyczna mieszkańców wsi w kontekście przemian społeczno-gospodarczych – rzeczywisty i potencjalny popyt turystyczny mieszkańców wsi”. *Roczniki Naukowe Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich* 101 (2): 112-122.
- Górka Jowita. 2007. Uwarunkowania aktywności rekreacyjnej i turystycznej mieszkańców wsi Wielkopolski. [W] *Nowe tendencje w kulturze fizycznej i turystyce w kontekście hotelarstwa i gastronomii*, red. W. Siwiński, D. Tauber, E. Mucha-Szajek, 269-280. Poznań: Wyd. Wyższej Szkoły Hotelarstwa i Gastronomii.
- Górka Jowita. 2008. Formy aktywności rekreacyjnej i turystycznej mieszkańców gmin wiejskich Wielkopolski. [W] *Współczesne tendencje w rekreacji i turystyce*, red. W. Siwiński, D. Tauber, E. Mucha-Szajek, 401-408. Poznań: Wydawnictwo Bogucki.
- Górka Jowita. 2010. *Uwarunkowania aktywności rekreacyjnej i turystycznej mieszkańców wsi Wielkopolski*. Konin: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie.
- GUS. 2013. *Migracje zagraniczne ludności. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011*. Warszawa.
- GUS. 2014. Sytuacja gospodarstw domowych w 2013 roku w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych. Warszawa. www.stat.gov.pl/download/.../sytuacja_gospodarstw_domowych_2013.pdf, dostęp 5.11.2015.
- GUS. 2015. *Turystyka w 2014 r. Informacje i opracowania statystyczne*. Rzeszów: Urząd Statystyczny w Rzeszowie.
- Lubarda Małgorzata. 2014. „Uczestnictwo Polaków w krajowych i zagranicznych wyjazdach turystycznych i ich kierunki”. *Rozprawy Naukowe Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu* 47: 13-21.
- Laciak Jerzy. 2013a. *Aktywność turystyczna mieszkańców Polski w wyjazdach turystycznych w 2012 roku*. Warszawa: Instytut Turystyki.
- Laciak Jerzy. 2013b. *Krajowe i zagraniczne wjazdy Polaków 2012 roku*. Warszawa: Instytut Turystyki.
- Stasiak Andrzej. 2011. „Wieś jako obszar turystyki społecznej”. *Folia Pomeranae Universitatis Technologiae Stetinensis. Oeconomia* 288 (64): 19-32.

Summary

The paper presents the problem of tourist activity Poles – inhabitants of the village. The available research shows that the share of rural residents in tourist trips is lower than that of urban residents. The article uses secondary data analysis and the results of the study conducted among rural residents. It was found that the number of tourist trips from year to year increases, the villagers are leaving mostly in the summer, one of the main goals of the trip was visiting relatives and friends and the purpose of tourism and recreation. Tourists mostly living in villages they organize their own.

Adres do korespondencji
dr Katarzyna Karbowskiak
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw
Zakład Organizacji i Zarządzania
Ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa
tel. (22) 593 42 15
e-mail: kasiakarbowskiak@wp.pl